

Številka: 354-396/2019/4
Datum: 4. 11. 2019

Ministrstvo za okolje in prostor izdaja na podlagi 38.a člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05-ZDU-1-UPB4, 89/07-odl. US, 126/07-ZUP-E, 48/09, 8/10-ZUP-G, 8/12-ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16), 40. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06-ZVO-1-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06-odl. US, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17-GZ, 21/18-ZNOrg in 84/18-ZIURKOE), 110. in 119. člena Zakona o urejanju prostora (ZUreP-2, Uradni list RS, št. 61/17), prvega odstavka 101.a člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04-ZON-UPB2, 61/06-ZDru-1, 8/10 ZSKZ-B, 46/14, 21/18-ZNOrg in 31/18) v zadevi odločitve o obveznosti izvedbe celovite presoje vplivov na okolje Direktoratu za okolje – Sektorju za okolje in podnebne spremembe v okviru Ministrstva za okolje in prostor naslednjo

O D L O Č B O

1. Za Operativni program nadzora nad onesnaževanjem zraka (OPNOZ) na podlagi 6. člena Uredbe o nacionalnih zgornjih mejah emisij onesnaževal zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 48/18) – predlog za medresorsko obravnavo, ni treba izvesti celovite presoje vplivov na okolje.
2. V tem postopku ni bilo stroškov.

Obrazložitev

Ministrstvo za okolje in prostor, Sektor za strateško presojo vplivov na okolje (v nadaljevanju ministrstvo) je dne 9. 9. 2019 prejelo po elektronski pošti dopis Sektorja za okolje in podnebne spremembe s katerim obveščajo o pripravi Operativnega programa nadzora nad onesnaženjem zraka (v nadaljevanju OPNOZ) št. spisa 354-225/2019.

Dopisu so priložili Osnutek Operativnega programa nadzora nad onesnaževanjem zraka (OPNOZ) na podlagi 6. člena Uredbe o nacionalnih zgornjih mejah emisij onesnaževal zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 48/18) in Kratko obrazložitev gradiva (Opomnik).

EU je na podlagi pregleda zakonodaje s področja zraka leta 2013 pripravila zakonodajni paket Čist zrak za vse, v katerem so bili postavljeni cilji za leti 2020 in 2030. Glavni zakonodajni dokument paketa je bila nova Direktiva (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES (besedilo velja za EGP) (UL L št. 344 z dne 17. 12. 2016, str. 1; v nadaljnjem besedilu: nova Direktiva NEC). V tej direktivi so določeni cilji za emisije SO₂, NO_x, NMVOC, NH₃ in PM_{2,5} do leta 2030, poleg tega direktiva državam članicam nalaga obveznost priprave, sprejetja in izvajanja programa nadzora nad onesnaževanjem zraka. Nova Direktiva NEC in naknadno sprejeti izvedbeni akt določata vsebine, ki jih mora program vsebovati, in skladno s tem je pripravljen tudi program Republike Slovenije. Države so morale program Evropski komisiji posredovati do 1. aprila 2019.

Sočasno poteka priprava Nacionalnega energetskega in podnebnega načrta (NEPN), končno verzijo katerega morajo države članice EU skladno z Uredbo (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (besedilo velja za EGP) (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 1) pripraviti in posredovati Komisiji do konca leta 2019. Ukrepi za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (TGP) ter doseganje večje energetske učinkovitosti in večjega deleža obnovljivih virov energije (OVE), ki so zajeti v NEPN, ter ukrepi za zmanjšanje emisij onesnaževal zraka se zelo prepletajo, zato je smiselno, da sta oba dokumenta usklajena. Zaradi neusklajenega roka poročanja o obeh dokumentih je pripravljen program nadzora nad onesnaževanjem zraka, temelječ na dokumentih in izračunih, ki so že na voljo, do septembra 2020 pa se bo pripravila nova verzija programa, ki bo usklajena z NEPN, kar pomeni, da bodo uporabljene kvantitativne podlage za NEPN in ukrepi iz NEPN ter na podlagi analize doseganja ciljev do 2030 določeni dodatni ukrepi, ki bodo pred tem obravnavani v čim širšem krogu strokovne ter splošne javnosti in bodo pripomogli k doseganju ciljnih emisij onesnaževal zraka v letu 2030.

Projekcije emisij s sedanjimi ukrepi so pokazale, da bo imela Slovenija pri doseganju ciljev v letu 2030 težave pri zmanjšanju emisij pri dveh onesnaževalih in sicer pri NMVOC in PM_{2,5}. Kmetijstvo je tudi velik vir emisij NO_x in NMVOC, vendar nova Direktiva NEC omogoča koriščenje fleksibilnosti, pri kateri se za ugotovitev skladnosti s cilji lahko izloči emisije, ki so bile v evidence vključene naknadno, po določitvi ciljev za države. Zato program emisij NO_x in NMVOC iz kmetijstva ne vključuje teh podatkov pri analizi skladnosti.

Operativni program predvideva dodatne ukrepe za zmanjšanje emisij, ki naslavljajo največje onesnaženje z navedenimi onesnaževali:

- Intenzivnejše spodbujanje zamenjave starih kurilnih naprav na lesno biomaso s sodobnimi napravami na lesno biomaso ali toplotnimi črpalkami – lokalni/državni načrt zamenjave starih kotlov na lesno biomaso.
- Spodbujanje priključitev na sisteme daljinskega ogrevanja in tudi izgradnje manjših sistemov.
- Omejevanje prodaje neučinkovitih naprav na lesno biomaso, inštalacija nove naprave, ki jo izvede usposobljen izvajalec, z obveznim prikazom pravilne uporabe novokupljene naprave, zagotovitev zaščite uporabnikov pred nakupom in vgraditvijo neustrezne naprave.
- Vzpostaviti pogoje za strokovno delovanje dimnikarskih služb, uvesti strokovni nadzor nad delom dimnikarskih služb, pripraviti dopolnilna usposabljanja dimnikarjev
- Ozaveščanje in izobraževanje uporabnikov naprav na lesno biomaso glede primernega goriva in pravilnega načina kurjenja.
- Demonstracijski projekti pravilnega kurjenja – potujoči prikazi posledic nepravilnega kurjenja in demonstracija pravilne uporabe naprav.
- Priprava programa za zamenjavo naprav in ozaveščanje socialno šibkih gospodinjstev glede pravilne uporabe naprav na lesno biomaso.
- Spodbude za nameščanje filtrov prašnih delcev na malih kurilnih napravah.
- Okrepitev spodbud na področju alternativnih pogonov v prometu, skladno z akcijskim programom za alternativna goriva v prometu.
- Zelena območja v mestih, na katera je dovoljen vstop le ničemisijemskimi vozilom.
- Spodbude sprememb načina prevoza.
- Izboljšanje evidentiranja emisij iz vira Domača raba topil (2.D.3.a).
- Zbiranje evidenc za vse kemikalije.

Po 40. členu Zakona o varstvu okolja (v nadaljevanju ZVO-1) je treba v postopku priprave plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta (v nadaljnjem besedilu plan), katerega izvedba lahko pomembno vpliva na okolje, izvesti celovito presojo vplivov na okolje, s katero se ugotovi in oceni vplive na okolje in vključenost zahtev varstva okolja, ohranjanja narave, varstva človekovega zdravja in kulturne dediščine v plan ter pridobiti potrdilo ministrstva o sprejemljivosti njegove izvedbe na okolje. ZVO-1 v drugem odstavku 40. člena določa, da se za plan izvede celovita presoja vplivov na okolje, če se s planom določa ali načrtuje poseg v okolje, za katerega je treba izvesti presojo vplivov na okolje skladno z določbami 51. člena ZVO-1 ali, če je zanj zahtevana presoja sprejemljivosti po predpisih o ohranjanju narave. ZVO-1 v tretjem odstavku 40. člena določa, da se celovita presoja vplivov na okolje izvede tudi za drug plan, če ministrstvo oceni, da bi njegova izvedba lahko pomembneje vplivala na okolje.

Po določilu drugega odstavka 51. člena ZVO-1 Vlada RS predpiše vrste posegov, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, na podlagi njihovih značilnosti, lokacije in možnih vplivov na okolje.

Ministrstvo je gradivo preučilo in ugotovilo, da je OPNOZ program, ki ne vsebuje posegov iz Uredbe o vrstah posegov v okolje za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 78/06, 72/07, 32/09 in 95/22).

Ministrstvo je dne 27. 9. 2019 z dopisom št. 354-396/2019/3 skladno s 3. členom Uredbe o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje zaprosilo za mnenje Direkcijo RS za vode, Zavod RS za varstvo narave, Ministrstvo za zdravje, Agencijo RS za okolje, Sektor za kakovost zraka, Ministrstvo za kmetijstvo – Direktorat za kmetijstvo in Ministrstvo za kmetijstvo – Direktorat za gozdarstvo in lovstvo ter jih vprašalo ali bo izvedba OPNOZ verjetno pomembno vplivala na okolje z vidika njihove pristojnosti.

Zavod RS za varstvo narave je dne 2. 10. 2019 odgovoril z dopisom 8-III-683/2-O-19/TK iz katerega izhaja, da se Operativni program nanaša na območje celotne Slovenije, zato bi potencialno lahko vplival na vsa varovana območja (zavarovana območja in območja Natura 2000) v Sloveniji. Po pregledu gradiva pa ugotavljajo, da so predvideni ukrepi namenjeni izboljšanju kakovosti zraka in zmanjšanju emisij onesnaževal, zato pričakujejo posreden pozitiven vpliv na varstvene cilje varovanih območij. Negativen vpliv na varovana območja bi lahko posredno predstavljal ukrep, ki se nanaša na promet in sicer spodbude na področju alternativnih pogonov v prometu (preko povečanja potreb po obnovljivih virih energije, katerih pridobivanje lahko ob neustrezni umestitvi v prostor pomembno negativno vpliva na varovana območja). Vendar pa se obravnavani operativni program le sklicuje na ukrep, ki je podrobneje določen z Akcijskim programom za alternativna goriva v prometu, pridobivanje obnovljivih virov energije pa v Akcijskem načrtu za obnovljive vire energije. Vplivi ukrepa se presojujejo v okviru navedenih programov. Na podlagi navedenega ocenjujejo, da OPNOZ ne bo pomembno negativno vplival na varstvene cilje varovanih območij, njihovo celovitost in povezanost.

Prav tako skladno s 117. členom Zakona o ohranjanju narave in 3. členom Uredbe o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 9/09) tudi ugotavljajo, da zaradi zgoraj opisanih razlogov OPNOZ ne bo pomembno negativno vplival na biotsko raznovrstnost in naravne vrednote.

Ostali mnenj v zaprosenem roku niti do dne izdaje odločbe niso posredovali.

Ministrstvo je ob upoštevanjem prejetega mnenja in predpisanih meril glede značilnosti OPNOZ, vplivov in območij, ki bi bila lahko prizadeta in glede pomena in ranljivosti območij, ki bi bila

verjetno prizadeta ocenilo, da ni verjetno, da bi izvedba OPNOZ lahko pomembneje negativno vplivala na okolje.

Na podlagi navedenih dejstev ministrstvo ugotavlja, da skladno z določili tretjega odstavka 40. člena ZVO za OPNOZ ni treba izvesti postopka celovite presoje vplivov na okolje, zato je odločilo kot izhaja iz 1. točke izreka odločbe.

V tem postopku stroški niso nastali, zato je ministrstvo odločilo kot izhaja iz 2. točke izreka te odločbe.

Pouk o pravnem sredstvu: Zoper to odločbo ni pritožbe po redni upravni poti, pač pa je dovoljen upravni spor z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana, v roku 30 dni po vročitvi te odločbe. Tožba se lahko vloži neposredno pisno ali pa se pošlje po pošti.

Pripravila:
dr. Darja Marinček Prosenc
podsekretarka

Postopek vodila:
mag. Vesna Kolar Planinšič
Vodja Sektorja za Strateško presojo
vplivov na okolje

mag. Tanja Bolte
generalna direktorica Direktorata za okolje

Elektronsko vročiti:

- Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za okolje – Sektor za okolje in podnebne spremembe, gp@gov.si

V vednost:

- Zavod RS za varstvo narave, Osrednja enota, zrsvn.oe@zrsvn.si
- Direkcija RS za vode, gp.drsv@gov.si
- Ministrstvo za zdravje, gp.mz@gov.si
- Agencija RS za okolje, Sektor za kakovost zraka, gp.arso@gov.si
- Ministrstvo za kmetijstvo, Direktorat za kmetijstvo, gp.mkqp@gov.si
- Ministrstvo za kmetijstvo, Direktorat za gozdarstvo in lovstvo, gp.mkqp@gov.si